

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Innspill til stortingsmelding om internasjonal studentmobilitet

Vi viser til brev av 1. oktober 2018 fra forsknings- og høyere utdanningsministeren. I forbindelse med den kommende stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet, ønsker departementet innspill fra relevante aktører.

1. Innledning

Det overordnede målet i stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet er en kulturendring, slik at studentmobilitet i enda større grad enn i dag blir en integrert del av studiene og av arbeidet for økt kvalitet i utdanningen. Det er en ambisjon på lengre sikt at halvparten av studentene som avlegger en grad i norsk høyere utdanning, skal ha hatt et studie- eller praksisopphold i utlandet. Lånekassen har lagt disse føringene til grunn i vårt innspill.

Lånekassen vil i innspillet gi noen alternativer til hvordan vårt regelverk og vår finansiering kan endres for å styrke incentivet rundt mobilitet. Vi vil imidlertid peke på nødvendigheten av at meldingsarbeidet tuftes på grundige analyser av årsakene til at ikke flere studenter tar utveksling i utlandet som en del av en norsk grad, og i hvilken grad studiefinansiering kan være et effektivt virkemiddel for økt internasjonal studentmobilitet. Lånekassen er, som finansierer av utenlandsoppholdet for den store majoritet av studenter, en sentral aktør. Studiefinansiering kan både brukes for å kompensere for reelle kostnader studenter som tar delstudier har, og være et virkemiddel for å motivere studenter til å reise ved å tilby en enda mer attraktiv støtteordning. Et godt kunnskapsgrunnlag om hvorvidt dårlig studentøkonomi hindrer studentene fra å reise utenlands, er avgjørende for å treffe riktige tiltak for målsetningene om økt mobilitet. Det er behov for et oppdatert faktagrunnlag om hvordan Lånekassen treffsikkert kan understøtte de økte ambisjonene i meldingen. Lånekassen vil i tiden fremover gjøre flere analyser på området, som sammen med det øvrige meldingsarbeidet forhåpentligvis vil dekke dette kunnskapsbehovet.

Forsknings- og høyere utdanningsministeren fokuserer i invitasjonen på studieopphold i utlandet som en del av et norsk gradsstudium. Lånekassen har derfor i denne

besvarelsen ikke gitt innspill som berører den gruppen av studenter som ønsker å ta hele grader (gradsstudier) i utlandet. Hvis departementet ønsker særskilte innspill om denne gruppen, bidrar Lånekassen gjerne med dette på et senere tidspunkt. Vi har ikke vurdert våre innspills eventuelle påvirkninger på antall studenter som velger å ta hele gradsutdanninger i utlandet. Dette bør inngå i en analyse av hvordan virkemidlene i studiestøtteordningene kan virke på studentenes valg av studieretning- og sammensetning. Vi ser at det kan være deler av våre forslag som bør balanseres opp mot de støtteordningene gradsstudenter i utlandet får. Vi har avgrenset innspillet til å gjelde delstudier i utlandet, men dersom målsetningen er å generelt få flere til å ta studier i utlandet kan det vurderes om virkemidlene også bør gjelde gradsstudenter med de merkostnadene det vil medføre.

For Lånekassen er det særlig spørsmål 5 som er relevant å besvare:

Spørsmål 5. Nasjonale tiltak og regelverk:

Er det noen nye nasjonale tiltak som kan bidra til å forbedre deres strategiske arbeid med internasjonal studentmobilitet? Ser dere behov for endringer i regelverk eller finansieringsordninger?

Før vi gir våre innspill til hvordan Lånekassen kan bidra til økt internasjonalisering, vil vi gi litt bakgrunnsinformasjon om delstudier.

2. Bakgrunn og statistikk

Lånekassen legger til grunn i sitt innspill at økt internasjonal studentmobilitet innebærer at

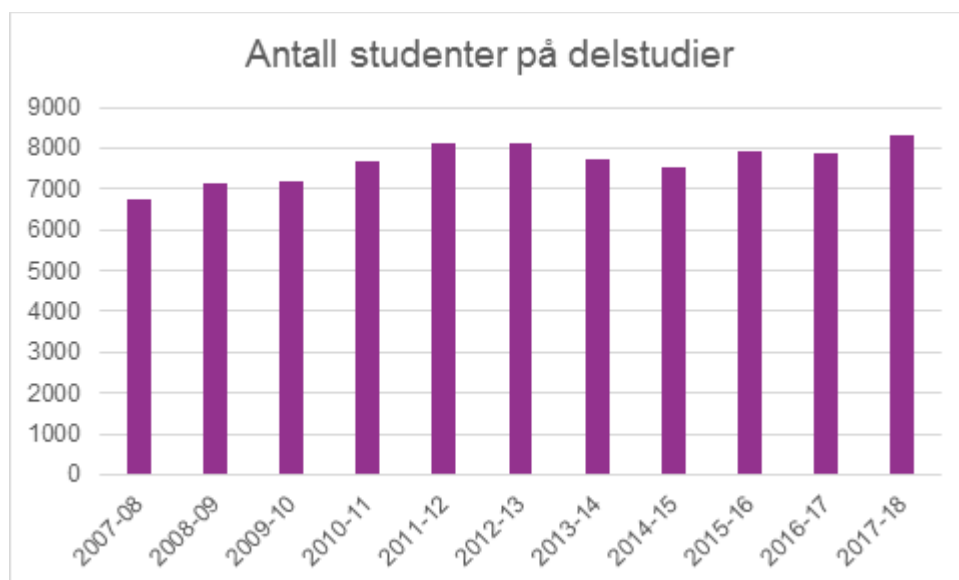
- a) flere studenter reiser til utlandet for å gjennomføre delstudier som del av en norsk gradsutdanning gjennom utvekslingsavtaler mellom norske universitets- og høyskoleinstitusjoner (UH-institusjoner) og læresteder i utlandet, og at
- b) flere internasjonale studenter reiser til Norge for å studere i Norge gjennom de samme samarbeidsavtalene.

Vi har derfor vektlagt hvordan studiestøtteordningen kan endres for studenter som faller inn under definisjonen «delstudier i utlandet». Delstudier defineres i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte § 5-1 som studieopphold i utlandet som godkjennes som del av en gradsutdanning en student tar ved en UH-institusjon i Norge. Forskriften er fastsatt med hjemmel i utdanningsstøtteloven.

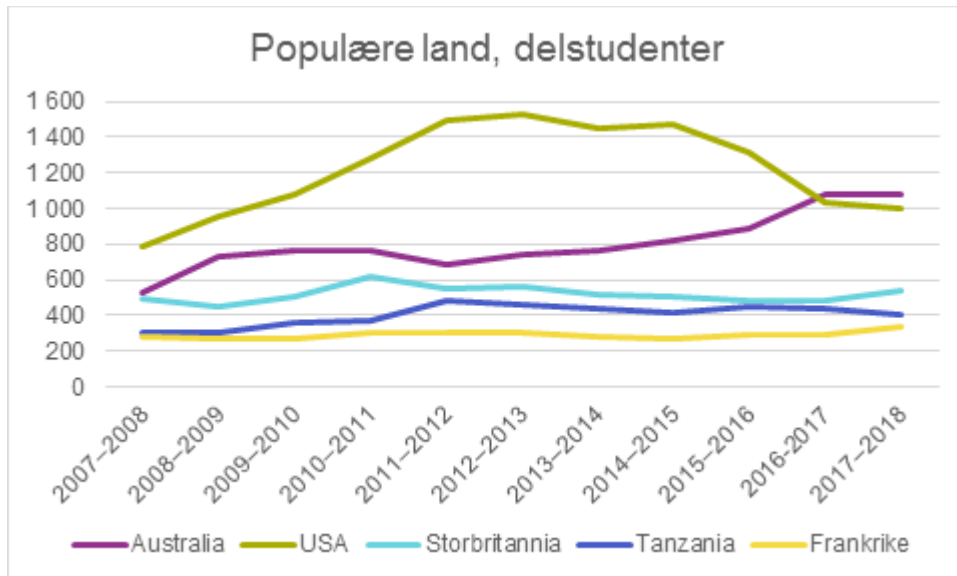
Utdanningsstøtteformålene er å bidra til like muligheter til utdanning, å sikre samfunnet og arbeidslivet tilgang på kompetanse og at utdanningen skjer under tilfredsstillende arbeidsforhold, slik at studiearbeidet kan bli effektivt. Eventuelle endringer i forskriften bør reflektere dens formål.

Lånekassen kan gi ekstra støtte i form av reise- og skolepengestøtte til studieopphold i utlandet når oppholdet varer i minst fire uker og er en godkjent del av en høyere utdanning som søkeren har påbegynt ved en UH-institusjon. Etter gjeldende forskrift kan det altså gis støtte til studieopphold i utlandet av både kortere og lengre varighet. Det er ikke vanlig at delstudier har lengre varighet enn ett år.

De fleste studenter er avhengig av støtte fra Lånekassen for å gjennomføre utdanning. I undervisningsåret 2017-2018 var det om lag 8 300 studenter som fikk støtte fra Lånekassen til delstudier. Dette er en vekst på om lag 11 pst. siden undervisningsåret 2014-2015.

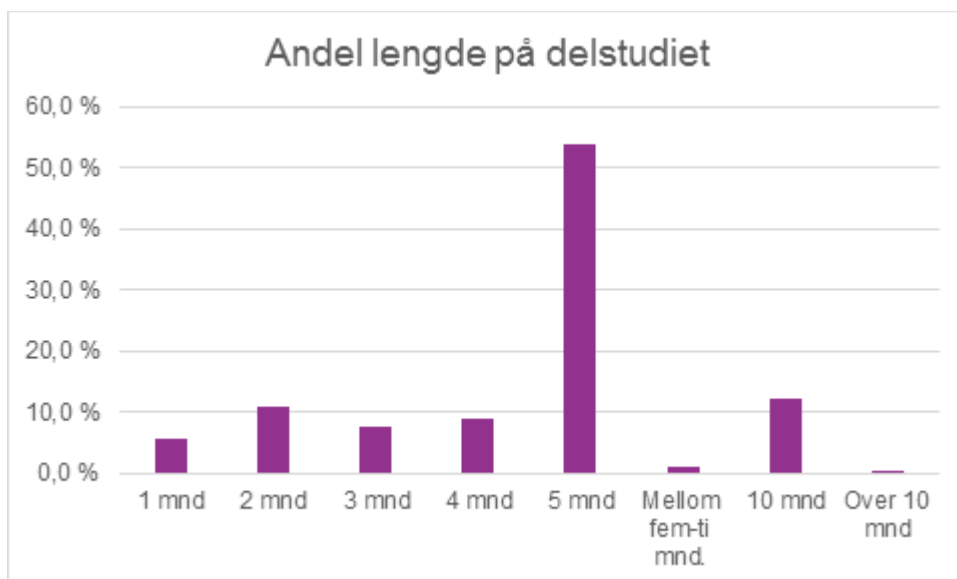
Av de som fikk støtte fra Lånekassen til delstudier i 2017-2018 var det flest som reiste til Australia og USA. Under er en figur som viser utviklingen i de fem mest populære landene for delstudenter med støtte fra Lånekassen i 2017-2018.

Totalt ga Lånekassen støtte til 715 delstudenter ved et BRIKS-land i 2017-2018, og det var ca. 150 som fikk støtte for å gjennomføre delstudier i Japan.

Av Lånekassens støttemottakere som tok delstudier i 2017-2018 var det flest som tok et utdanningsopplegg innenfor teknologi/ingeniørfag, deretter økonomi og administrasjon før samfunnsfag.

I underkant av 54 pst. av de som fikk støtte til delstudier i 2017-2018 fikk støtte til ca. fem måneder.

Vi har regnet på hva kostnadene for delstudier utgjør på støttebudsjettet i Lånekassen. I beregningen har vi forutsatt at hvis disse studentene ikke hadde tatt delstudier, ville de studert videre ved lærestedet sitt i Norge i stedet. Ekstrakostnadene knyttet til delstudier vil dermed være reisestipend, reiselån, skolepengestipend, skolepengelån, språkstipend, tilleggss stipend og tilleggslån. Totalt tildelte Lånekassen 253 mill. kroner i ekstraytelser i forbindelse med delstudier i 2017-2018. Av dette var 111 mill. kroner stipend og 142 mill. kroner lån (om lag 100 mill. kroner var i form av skolepengelån).

3. Mulige tiltak i studiestøtteordningen for å fremme bruken av delstudier

Ved DIKUs internasjonalsiseringskonferanse i 2017¹ ble det presentert flere funn rundt årsakene til at ikke flere studenter reiser ut, og bildet er sammensatt; lite relevante studietilbud, manglende informasjon, språkutfordringer og at de ikke vil være borte fra kjæreste, barn eller venner. Det er primært UH-institusjonenes ansvar å tilby gode utvekslingsavtaler som motiverer studenter, og gi god nok informasjon om disse avtalene. Men finansieringsordningene kan i enda større grad gi økonomiske insentiver til å gjennomføre delstudier, og sikre at samfunnet og arbeidslivet får relevant kompetanse.

Faste utgifter som husleie kan løpe på boligen i Norge i den perioden studenten oppholder seg i utlandet, studenten kan ha andre reise- og forsikringsutgifter og det kan være vanskeligere å arbeide og tjene penger i delstudieperioden for de som er avhengig av det til vanlig. For studenter som opplever at det er en for stor økonomisk belastning knyttet til det å gjennomføre delstudier, kan en bedre studiefinansiering gi insentiv til å gjennomføre et utvekslingsopphold. Det finnes ulike alternativer til hvordan studiefinansieringen kan justeres: gi et eget stipend, endre stipendandelen for dekning av skolepenger, endre ordningen for omgjøring av lån til stipend på bakgrunn av bestått utdanning eller slette deler av utdanningsgjelden etter fullført utdanning for studenter som har gjennomført delstudier. De ulike forslagene omtales kort nedenfor.

3.1 Delstudiestipend

For å kompensere delvis for tapt arbeidsinntekt og faste utgifter i perioden man tar delstudier, kan det innføres et eget stipend for dette, heretter omtalt som delstudiestipend. Et slikt stipend vil gis i tillegg til andre lån og stipend. Varigheten på delstudieperioden kan variere ut fra hvilke avtaler UH-institusjonen i Norge har inngått, og hvor lange studieopphold i utlandet det er mulig å innpasse som en del av en norsk grad ut fra læreplaner.

¹ <https://www.siu.no/om-diku/Arrangementer/2017/internasjonalsiseringskonferansen-2017>

Lånekassen foreslår derfor at størrelsen på et eventuelt delstudiestipend bør kunne skaleres ut fra delstudieperiodens varighet. Det er grunn til å tro at delstudieperiodens varighet vil legge føringer på hvor mye studentens faste utgifter vil øke. Vi mener derfor det vil være bedre om delstudiestipendets størrelse er avhengig av varigheten på studieoppholdet, enn om det gis et stipend som en fast sum til alle studenter som tar delstudier. Å innføre et stipend kan være et fleksibelt virkemiddel for å sikre tilfredsstillende arbeidsforhold for studenten ut fra hans eller hennes studiesituasjon. For å gi et incentiv til at studenter skal ta delstudier, men samtidig unngå å ende opp med høyere gjeld, mener Lånekassen at et eventuelt delstudiestipend ikke bør behovsprøves.

Det er usikkert hvor stort et slikt stipend bør være for å kunne gi den ønskede effekten. I 2018-19 ble det innført et rekrutteringsstipend til spesielt tilrettelagte mastergradsutdanninger i Frankrike og Tyskland på 20 000 kr, tilsvarende 10 000 kr per semester. Dersom det innføres et delstudiestipend på inntil 10 000 kr per semester (2 000 kr per måned), vil dette ha en beregnet kostnad på ca. 78 mill. kroner, basert på antall dager på et gjennomsnittlig delstudium. Her er det ikke tatt hensyn til noen atferdsendring.

Hvor stor atferdsendring dette forslaget vil føre til, er vanskelig å forutsi. Hvis vi legger til grunn at forslaget vil føre til at om lag 10 pst. (ca. 830) flere vil velge å ta delstudier, vil budsjetteffekten bli som vist i tabellen under. Vi har her lagt til grunn gjennomsnittlig skolepengestøtte, reisestøtte og språkstipend for de som tok et delstudium i 2017-2018.

Tall i 1000 kr

Kap/post	<i>Uten atferdsendring</i>	<i>Med atferdsendring</i>
2410.71 Utdanningsstipend	77 800	97 100
2410.90 Økt lån og rentegjeld		14 700

Vår vurdering av dette forslaget:

Et delstudiestipend vil kunne gis til alle studenter som tar delstudier, og det gir ingen incentiver i den ene eller andre retningen hva angår valg av studieland med skolepenger eller uten skolepenger. Det ekstra stipendet til delstudier kan bidra til at studenter som ellers ville ha vegret seg for å dra til utlandet, pga. tappt arbeidsinntekt eller faste utgifter i Norge, likevel velger å gjennomføre et studieopphold i utlandet. Avhengig av hva som hindrer norske studenter fra å reise utenlands, kan også en innføring av et delstudiestipend også være et motivasjonsvirkemiddel. Forslaget treffer bredt blant delstudentene, og det er lett skalérbart.

Forslaget vil innebære systemendringer, men Lånekassen har ikke regnet på forvaltnings- og systemkostnader.

3.2 Høyere stipendandel for dekning av skolepenger

I 2018-19 gis skolepengestøtten til delstudier i høyere utdanning med 70 prosent stipend og 30 prosent lån av faktiske skolepenger opptil kr 67 191. Støtte utover dette gis som lån. Denne fordelingen mellom stipend og lån kan endres.

I 2017-2018 var det om lag 2 740 som fikk innvilget støtte til skolepenger fra Lånekassen til delstudier. Totalt var denne skolepengestøtten på om lag 79 mill. kroner i skolepengestipend og om lag 99 mill. kroner i skolepengelån. For en gjennomsnittsstudent som var på delstudier i utlandet i 2017-2018 medførte dette et ekstra lån på over 36 000 kroner. Ved å endre på fordelingsnøkkelen mellom lån og stipend, vil man kunne redusere denne økte gjeldsbyrden.

<i>Undervisningsår</i>	<i>2016-17</i>	<i>2017-18</i>
Antall studenter på delstudier med skolepengelån	2 837	2 719
Totalt tildelt skolepengelån til delstudiestudenter	90 495 929	98 980 365
Gjennomsnittlig skolepengelån (ekstraavgift for studenten)	31 898	36 403

Hvis man velger å gi 100 pst. av beløpet på 67 191 kroner som stipend, er budsjetteffekten beregnet til 27,7 mill. kroner i økt stipend (helårseffekt i 2020) ved ingen adferdsendring, og en tilsvarende reduksjon i skolepengelån. Ut fra de som fikk støtte til delstudier i 2017-2018, ville det vært ca. 730 som ikke lenger ville hatt behov for skolepengelån. Vi har ikke foreslått noen regelendring for tilleggsskipend og tilleggslån.

Det vil også her være vanskelig å forutsi hvilke atferdsendringer et slikt forslag vil gi. Hvis vi legger til grunn at forslaget vil føre til en økning på 10 pst. i antall delstudenter som mottar skolepengestøtte (om lag 270 støttemottakere), vil den totale budsjetteffekten av forslaget bli som vist i tabellen under (i 2020). Innspillet vil kun ha en liten effekt på rentestøtten.

Tall i 1 000 kr.

	<i>Helårseffekt uten atferdsendring</i>	<i>Helårseffekt med atferdsendring</i>
2410.71 Utdanningsstipend	27 700	39 700
2410.90 Økt lån og rentegjeld	- 27 700	- 24 500

Vår vurdering av dette forslaget:

En endring i stipendandelen for dekning av skolepenger vil kun gjelde studenter som betaler skolepenger, og den vil ha større effekt jo høyere skolepengeavgiftene er. For studenter som tar delstudier i land hvor det er høye studieavgifter, eksempelvis i USA eller Storbritannia, kan et slikt tiltak føre til at den gjennomsnittlige studie gjelden til disse studentene blir lavere. Men det kan også gi studenter et insentiv til å studere i engelskspråklige land, fremfor å studere i andre ikke-engelskspråklige land som er

viktige handelspartnere for Norge, jf. Tyskland og Panoramastrategien. I disse landene er studieavgiftene ofte lavere.

Dagens beregningsmåte for stipend og lån til skolepenger er komplisert. Noe av informasjonsproblemet med dagens skolepengeordning er at kundene ofte blander skolepengestøtten sammen med omgjøringsordningen for bestått utdanning. Dersom skolepengestøtte til delstudier beregnes ut fra en annen sats enn for skolepengestøtte til gradsstudier, kompliseres denne ordningen ytterligere.

Forslaget vil innebære systemendringer, men Lånekassen har ikke regnet på forvaltnings- og systemkostnader.

3.3 Endre ordning for omgjøring av lån til stipend

Forskriften kan også endres slik at studenten får mindre i lån etter fullført utdanning. I dag kan lån bli gjort om til utdanningsstipend på bakgrunn av bestått utdanning. I tillegg til å bestå utdanning er det et vilkår at studenten ikke bor sammen med foreldrene, og at inntekt og formue er under grensene for behovsprøving, for at lån skal kunne bli gjort om til utdanningsstipend.

Fra og med 2019-20 er det foreslått at deler av beløpet som kan bli gjort om til stipend, for en student i høyere utdanning, skal være knyttet til at studenten består studiepoeng, og at den resterende delen av beløpet er knyttet til at studenten består en grad.

Omgjøringsordningen kan endres slik at en høyere andel av lånet blir gjort om til stipend for studenter som har gjennomført delstudier i utlandet.

Vår vurdering av dette forslaget:

Omgjøringsordningen er kompleks allerede i dag. Den er krevende å forvalte og kommunisere. En eventuell endring vil blant annet innebære systemendringer som kan bli teknisk krevende. I tillegg har regjeringen nettopp foreslått gradsomgjøring i sitt forslag til statsbudsjett for 2019, og det kan derfor oppfattes prematurt å gjøre endringer i omgjøringsordningen allerede nå. Vi anbefaler derfor ikke å endre omgjøringsordningen slik at studenter som tar delstudier får mer stipend.

Forslaget vil innebære systemendringer, men Lånekassen har ikke regnet på forvaltnings- og systemkostnader.

3.4 Slette deler av gjelden etter fullført utdanning

Deler av studiegjelden kan i dag slettes dersom bestemte vilkår er oppfylt. I dag gjelder dette blant annet for studenter som har fullført visse utdanninger og for låntakere som er bosatt i Finnmark og utvalgte kommuner i andre fylker. En tilsvarende ordning

kan også innføres for studenter som har gjennomført delstudier, der størrelsen på gjelden som ettergis knyttes til varighet på delstudieperioden.

Vår vurdering av dette forslaget:

En ordning hvor gjeld ettergis i ettertid vil trolig ha mindre effekt enn å tildele midler på det tidspunktet studenten tar et delstudium, og er avhengig av økonomisk støtte. Hvis man skal innføre en ettergivelse, er det også stor usikkerhet om hvor stort et slikt beløp bør være for å gi ønsket effekt og når ettergivelsen skal skje. Basert på usikkerheten i forslaget har Lånekassen ikke regnet på hvilke budsjettmessige konsekvenser et slikt forslag vil ha. Forslaget vil innebære systemendringer, men Lånekassen har ikke regnet på forvaltnings- og systemkostnader.

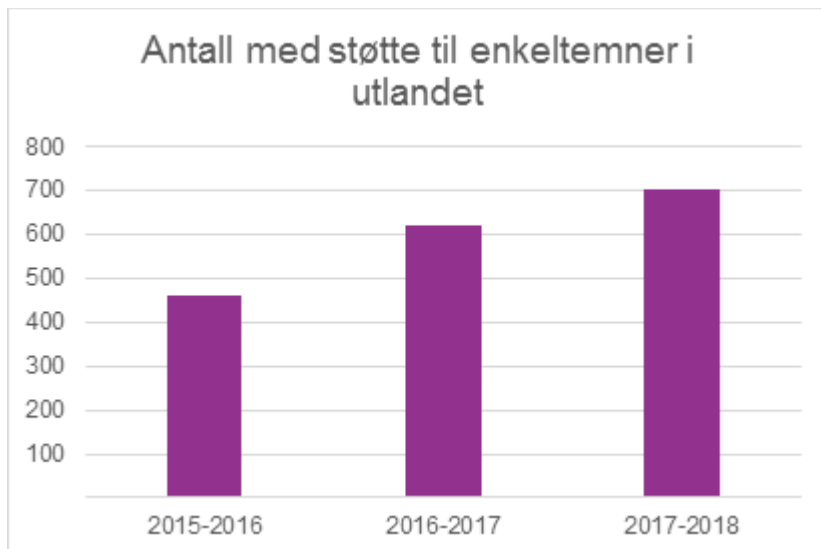
3.5 Bedre kvalitetskontroll – fjerne mulighet for støtte til enkeltemner i utlandet

Lånekassen som virkemiddel støtter ulike former for internasjonalisering: Etter dagens forskrift kan Lånekassen gi støtte til hele gradsutdanninger i utlandet, og til delstudier som blir godkjent som en del av et norsk studieprogram. Men det er også en tredje mulighet. I tillegg til gradsstudier og delstudier kan det også gis støtte til enkeltemner i utlandet som ikke innpasses som en del av en gradsutdanning, men som kan gis generell godkjenning og uttelling i studiepoeng av NOKUT. For å være berettiget til støtte, må omfanget av slike enkeltemner tilsvare minst 60 studiepoeng i Norge per undervisningsår, alle fagene må være hentet fra fagplanen til en godkjent grad som tilbys ved samme lærested, og alle fagene må minimum være på nivå med utdanning på bachelornivå i Norge.

For å bidra til målsettingen om gradsgjennomføring foreslår Lånekassen å fjerne dagens ordning med mulighet til støtte til slike enkeltemner. Vi mener at en slik begrensning vil gi bedre kvalitetskontroll, økt gjensidig internasjonal studentmobilitet og hindre at studenter pådrar seg studiegjeld for å ta en utdanning som ikke i seg selv leder frem til en grad/kvalifikasjon. Det vil bli redegjort for dette nedenfor. Det er imidlertid grunn til å tro at en fjerning av denne støtteordningen vil ha implikasjoner for det samlede antallet studenter som reiser til utlandet for å studere og hva slags type utdanning det gis støtte til.

Hvor mange tar enkeltemner og hvor tar de dem?

Antallet som tar enkeltemner i utlandet er økende. I skoleåret 2015-16 var det ca. 460 studenter som tok enkeltemner i utlandet, mens tallet i 2017-18 var steget til ca. 700 studenter.

Av studentene som tok enkeltemner i utlandet i 2017-18 var det 611 som studerte utenfor Europa. Indonesia, Australia, Nicaragua, USA og Argentina er de mest populære landene for studenter som tar enkeltemner. Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall enkeltemnestudenter i disse landene i de siste tre årene.

Land	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Indonesia	0	171	207
Australia	63	79	114
Nicaragua	55	100	113
USA	163	128	103
Argentina	52	93	83

Sikre faglig kvalitet

Lånekassen kan altså i dag gi støtte til utdanning som kan gis generell godkjenning av NOKUT som likestilt med akkreditert norsk utdanning på bachelor- eller masternivå, eller kunne bli forhåndsgodkjent i Norge av institusjon akkreditert som universitet, vitenskapelig høyskole eller høyskole, som en del av en utdanning på bachelor- eller masternivå som tilbys ved institusjonen. Dette gir Lånekassen hjemmel til å gi støtte til enkeltemner som tas i utlandet, men som ikke inngår i en gradsutdanning. En konsekvens av dette er at det svekker den institusjonelle bindingen til en UH-institusjon i Norge, og det er mer krevende å kontrollere hvilket faglig utbytte utdanningen gir. Selv om muligheten til å gi støtte til enkeltemner eventuelt innskrenkes, vil det fortsatt være egne støtteordninger for studenter som ønsker støtte til språkopplæring. Å ha gode språkkunnskaper er en forutsetning for dialog og internasjonalt samarbeid. Lånekassen mener det er viktig å fortsatt ha gode ordninger for slik utdanning, og vi ønsker ikke å endre på disse.

Økt gjensidig internasjonal studentmobilitet

Internasjonal studentmobilitet innebærer både at norske studenter gjennomfører studieopphold ved et utenlandsk lærested som en del av en norsk grad og at utenlandske studenter studerer i Norge. Ved å fremme et institusjonelt samarbeid kan alle studenter ha gleden av å være en del av et internasjonalt studentmiljø ved den norske utdanningsinstitusjonen.

Selv om internasjonalisering har fått status som kvalitetstegn i seg selv, er det viktig at det legges til rette for at studentene velger studier som gir et godt faglig utbytte. Som den siste evalueringen om mobilitet fra DIKU og NOKUT viser, blir det faglige utbyttet størst dersom det er en sterk faglig sammenheng og relevans mellom fagkombinasjonen studenten tar hjemme og ute. Rapporten viser også at studenten vil ha bedre forutsetninger for å lykkes i utdanningen dersom det er god informasjon om hvilken utdanning som tilbys, at studenten finner seg til rette ved utdanningsinstitusjonen i utlandet og at det er enkelt for studenten å få godkjent utdanningen etter at den er fullført.

Større forutsigbarhet for studentene

Rask og effektiv behandling av en søknad om studiestøtte er en viktig forutsetning for en vellykket gjennomføring av en utdanning. Studenter som gjennomfører kortere studieopphold i utlandet som ikke inngår i en grad, vil i mange tilfeller ikke ha nødvendig dokumentasjon tilgjengelig før semesterstart, og må begynne på utdanningen uten å vite om utdanningen er støtteberettiget. Men, dersom utdanning blir forhåndsgodkjent av institusjonen, og det foreligger dokumentasjon på dette i god tid før semesterstart, er det mulig for Lånekassen å videreføre gode og effektive rutiner som kan sikre studiefinansiering før semesterstart.

Gjeldsgrad og gradsgjennomføring

Høyere utdanning og kunnskap er en global handelsvare, og læresteder over hele verden konkurrerer om de beste studentene. Antallet universitetsstudenter øker stadig. Unge mennesker tar stadig opp høyere lån for å få gjennomført sin utdanning. Lånekassen ønsker ikke at unge mennesker tar opp for mye i studielån, og vi har registrert en tydelig utvikling hvor gjennomsnittsgjelden stiger hvert år. Det kan være vanskelig for studenter å vite om utdanninger som tilbys i utlandet er relevante og om disse kan innpasses i en fremtidig gradsutdanning. Konsekvensen for mange kan bli at det ikke er samsvar mellom studiegjeld etter fullført utdanning og oppnådd kvalifikasjon. Dette kan gjøre det unødvendig vanskelig for studenter å betjene gjeld og etablere seg.

Det er et politisk ønske at flest mulig studenter skal gjennomføre sin gradsutdanning på normert tid. Dette kan gi samfunnsøkonomiske gevinster. Ved å endre forskriften sikrer man at det kun gis støtte til utdanning som kan innplasseres i en utdanning som gir en formell kvalifikasjon. Det er vanskelig å vite hva slags kompetanse som vil bli etterspurt i fremtiden og det er viktig at støtteordning i fremtiden er fleksibel for å imøtekomme fremtidig behov. Lånekassen mener imidlertid det er vesentlig å knytte et

krav til at utdanningen må lede frem til en kvalifikasjon for at det skal kunne gis støtte til utdanning i utlandet.

Lånekassen har ikke gjort en beregning av de økonomiske effektene av å fjerne muligheten til å ta enkeltemner i utlandet. Dersom muligheten til å ta enkeltemner i utlandet tas bort, er det usikkert hvilke alternativer disse studentene vil velge. Noen vil trolig velge å studere i Norge, mens andre kan velge en gradsutdanning eller tilretteleggingssemester i utlandet, mens andre kan velge å søke arbeid. På bakgrunn av dette er det lite hensiktsmessig på nåværende tidspunkt å anslå eventuelle økonomiske effekter av å fjerne ordningen.

4. Oppsummering

Det er to hovedpunkter i vår oppsummering:

Punkt 1

Lånekassen har pekt på ulike alternativer innenfor studiestøtteordningen som kan gi studenter et sterkere insentiv til å ta et delstudium i utlandet i løpet av studietiden i Norge. Alternativet vi anbefaler er et ikke-behovsprøvd stipend til studenter som tar delstudier, dvs. et delstudiestipend som ikke er behovsprøvd mot inntekt og formue. Et slikt stipend vil kunne oppveie ulempene som mange studenter har med tapte arbeidsinntekter og faste utgifter i Norge under studieoppholdet i utlandet. Stipendet vil ha et bredt nedslagsfelt, siden det vil kunne fremme delstudieopphold i alle land, uavhengig av om det betales skolepenger eller ikke. Forslaget er lett å skalere, og det vil være relativt enkelt å implementere og forvalte.

Punkt 2

Lånekassen anbefaler, dersom det er et ønske om å stimulere til gradsgjennomføring, å fjerne muligheten for støtte til enkeltemner i utlandet som ikke innpasses som en del av en gradsutdanning, men som kan gis generell godkjenning og uttelling i studiepoeng av NOKUT. Vi mener at en slik begrensning vil gi bedre kvalitetskontroll, økt gjensidig internasjonal studentmobilitet og hindre at studenter pådrar seg studiegjeld for å ta en utdanning som ikke i seg selv leder frem til en grad/kvalifikasjon.

Vennlig hilsen

Nina Schanke Funnemark
direktør

Simen Steive
seniorrådgiver